

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 101/21
Λουξεμβούργο, 10 Ιουνίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-901/19
Bundesrepublik Deutschland
(Έννοια της «σοβαρής και προσωπικής απειλής»)

Όταν επιλαμβάνονται αιτήσεως επικουρικής προστασίας, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πρέπει να εξετάζουν το σύνολο των σχετικών περιστάσεων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του αιτούντος προκειμένου να καθορίσουν τον βαθμό έντασης μιας ένοπλης σύρραξης

Η συστηματική εφαρμογή από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ενός ποσοτικού μόνον κριτηρίου, όπως είναι το ελάχιστο όριο θυμάτων μεταξύ των αμάχων, θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποκλεισμό προσώπων που χρήζουν πράγματι προστασίας

Οι CF και DN, δύο Αφγανοί πολίτες προερχόμενοι από την επαρχία Nangarhar (Αφγανιστάν), υπέβαλαν αιτήσεις ασύλου στη Γερμανία, ενώπιον της Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων, Γερμανία). Κατόπιν της απόρριψης των αιτήσεων αυτών, προσέφυγαν σε δεύτερο βαθμό ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (διοικητικού εφετείου Βάδης-Βυρτεμβέργης, Γερμανία), ζητώντας να τους χορηγηθεί επικουρική προστασία.

Το εν λόγω δικαστήριο ζητεί διευκρινίσεις από το Δικαστήριο όσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2011/95¹ σχετικά με τη διεθνή προστασία των προσφύγων. Κατ' ουσίαν, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί των κριτηρίων που πρέπει να εφαρμόζονται για τη χορήγηση επικουρικής προστασίας σε περιπτώσεις σοβαρής και προσωπικής απειλής κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω «αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις ένοπλης σύρραξης».

Πρόκειται για ζήτημα επί του οποίου το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί ρητώς. Επιπλέον, η σχετική νομολογία των δικαστηρίων δεν είναι ομοιόμορφη. Ενώ ενίοτε πραγματοποιείται σφαιρική εκτίμηση βάσει όλων των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, άλλες προσεγγίσεις στηρίζονται σε ανάλυση βασιζόμενη κυρίως στον αριθμό των θυμάτων μεταξύ του άμαχου πληθυσμού.

Κατά το γερμανικό δικαστήριο, το εθνικό του δίκαιο προβλέπει ότι η διαπίστωση σοβαρής και προσωπικής απειλής προϋποθέτει κατ' ανάγκην την ποσοτική αξιολόγηση του «κινδύνου θανάτου και τραυματισμού», ο οποίος εκφράζεται ως ο λόγος του αριθμού των θυμάτων στην οικεία περιοχή προς τον συνολικό αριθμό των ατόμων που αποτελούν τον πληθυσμό της περιοχής αυτής. Το αποτέλεσμα που προκύπτει πρέπει υποχρεωτικά να ανέρχεται σε ένα ορισμένο ελάχιστο επίπεδο. Εάν τούτο δεν συμβαίνει, ουδεμία πρόσθετη αξιολόγηση της έντασης του κινδύνου απαιτείται. Εν προκειμένω, η σφαιρική εκτίμηση των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης δεν είναι δυνατόν να οδηγήσει σε διαπίστωση περί σοβαρής και προσωπικής απειλής.

Ωστόσο, κατά το αιτούν δικαστήριο, εάν γίνει σφαιρική εκτίμηση λαμβάνουσα υπόψη και άλλες περιστάσεις που συνεπάγονται κινδύνους, το επίπεδο βίας που επικρατεί επί του παρόντος στην επαρχία Nangarhar πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι τόσο υψηλό ώστε οι CF και DN, οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση σε εγχώρια προστασία, θα απειλούνταν σοβαρά λόγω της παρουσίας τους και

¹ Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

μόνον στην περιοχή αυτή. Αντιθέτως, εάν η διαπίστωση της ύπαρξης σοβαρής και προσωπικής απειλής εξαρτάται κυρίως από τον αριθμό των θυμάτων μεταξύ του άμαχου πληθυσμού, οι αιτήσεις των CF και DN για την παροχή επικουρικής προστασίας πρέπει να απορριφθούν.

Με τη σημερινή απόφασή του, **το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συμβιβάζεται με την οδηγία 2011/95 εθνική ρύθμιση κατά την οποία, σε περίπτωση που ένας άμαχος δεν θίγεται ειδικώς λόγω των χαρακτηριστικών της προσωπικής του κατάστασης, η διαπίστωση της ύπαρξης «σοβαρής και προσωπικής απειλής» προϋποθέτει ότι ο λόγος του αριθμού των θυμάτων μεταξύ του άμαχου πληθυσμού προς τον συνολικό αριθμό των ατόμων στην οικεία περιοχή ανέρχεται σε ένα συγκεκριμένο ελάχιστο όριο.**

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι ένας από τους σκοπούς της οδηγίας είναι να διασφαλισθεί ότι όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας. Συναφώς, διευκρινίζει ότι το καθεστώς επικουρικής προστασίας που προβλέπεται στην οδηγία αυτή πρέπει, καταρχήν, να χορηγείται σε κάθε υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή που διατρέχει, σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του ή στη χώρα της συνήθους διαμονής του, πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη.

Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η διαπίστωση της ύπαρξης «σοβαρής και προσωπικής απειλής», κατά την έννοια της οδηγίας, δεν προϋποθέτει ότι ο αιτών επικουρική προστασία αποδεικνύει ότι θίγεται ειδικώς λόγω των χαρακτηριστικών της προσωπικής του κατάστασης. Πράγματι, ο όρος «προσωπική» πρέπει να νοείται υπό την έννοια ότι πρόκειται για βλάβη προξενούμενη σε αμάχους, ανεξαρτήτως της ταυτότητάς τους, όταν ο βαθμός της αδιακρίτως ασκούμενης βίας που χαρακτηρίζει την ένοπλη σύρραξη είναι τόσο υψηλός, ώστε υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να εκτιμάται ότι ο άμαχος ο οποίος θα επιστρέψει στην οικεία χώρα ή περιοχή θα αντιμετωπίσει, λόγω της παρουσίας του και μόνον στο έδαφος αυτής της χώρας ή περιοχής, πραγματικό κίνδυνο να εκτεθεί σε σοβαρή απειλή.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το ποσοτικό κριτήριο του αριθμού των θυμάτων σε σχέση με το σύνολο του πληθυσμού της οικείας περιοχής προσκρούει, πρώτον, στους σκοπούς της οδηγίας 2011/95 και, ειδικότερα, στην υποχρέωση όλων των κρατών μελών να εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν πράγματι διεθνούς προστασίας. Η συστηματική εφαρμογή από ένα κράτος μέλος ενός ποσοτικού μόνον κριτηρίου, όπως είναι ο ελάχιστος αριθμός θυμάτων, ενδέχεται να οδηγήσει τις εθνικές αρχές σε άρνηση χορήγησης διεθνούς προστασίας κατά παράβαση της υποχρέωσης των κρατών μελών να προσδιορίζουν τα πρόσωπα που χρήζουν πράγματι τέτοιας προστασίας.

Δεύτερον, μια τέτοια ερμηνεία θα ήταν ικανή να παρακινήσει τους αιτούντες διεθνή προστασία να μεταβαίνουν στα κράτη μέλη τα οποία δεν εφαρμόζουν το κριτήριο ενός συγκεκριμένου ελάχιστου ορίου ήδη διαπιστωθέντων θυμάτων ή τα οποία προβλέπουν συναφώς χαμηλότερο ελάχιστο όριο, πράγμα που θα μπορούσε να ενθαρρύνει την πρακτική του *forum shopping* με σκοπό την καταστρατήγηση των κανόνων της οδηγίας 2011/95. Κατά την οδηγία αυτή, όμως, η προσέγγιση των διατάξεων των σχετικών με την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος πρόσφυγα και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στον περιορισμό των δευτερογενών μετακινήσεων των αιτούντων διεθνή προστασία μεταξύ κρατών μελών, όταν οι εν λόγω μετακινήσεις οφείλονται αποκλειστικά στις διαφορές μεταξύ των εθνικών νομικών πλαισίων.

Επιπλέον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η έννοια της «σοβαρής και προσωπικής απειλής» κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας του αιτούντος επικουρική προστασία πρέπει να ερμηνευθεί ευρέως. Επομένως, **απαιτείται η σφαιρική συνεκτίμηση όλων των σχετικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, ιδίως δε εκείνων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του αιτούντος.**

Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, κατά την οδηγία, όλα τα συναφή στοιχεία που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης απόφασης σχετικά με την αίτηση. Ειδικότερα, μπορούν επίσης να συνεκτιμηθούν η ένταση των ενόπλων συγκρούσεων, το επίπεδο οργάνωσης των εμπλεκόμενων ενόπλων δυνάμεων και η διάρκεια της σύρραξης ως στοιχεία λαμβανόμενα υπόψη κατά την εκτίμηση του πραγματικού κινδύνου σοβαρής βλάβης, καθώς και

άλλα στοιχεία όπως η γεωγραφική έκταση της κατάστασης αδιάκριτης άσκησης βίας, ο πραγματικός προορισμός του αιτούντος σε περίπτωση επιστροφής στην οικεία χώρα ή περιοχή και οι τυχόν εκ προθέσεως επιθέσεις κατά αμάχων εκ μέρους των εμπόλεμων μερών.

Συνεπώς, η συστηματική εφαρμογή από τις αρμόδιες αρχές κρατών μέλους ενός κριτηρίου όπως είναι ο ελάχιστος αριθμός θυμάτων μεταξύ των αμάχων (τραυματιών ή θανόντων), προκειμένου να καθορισθεί ο βαθμός έντασης μιας ένοπλης σύρραξης, χωρίς να εξετάζεται το σύνολο των σχετικών περιστάσεων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του αιτούντος επικουρική προστασία, αντιβαίνει στις διατάξεις της οδηγίας 2011/95, καθόσον ενδέχεται να οδηγήσει τις εν λόγω αρμόδιες αρχές σε άρνηση χορήγησης της προστασίας κατά παράβαση της υποχρέωσης των κρατών μελών να προσδιορίζουν τα πρόσωπα που χρήζουν πράγματι τέτοιας προστασίας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευσή της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106